

ПОЗАКЛАСНЕ ЧИТАННЯ

**Збірник художніх творів
із щоденником читача**

3 клас

*Видання четверте,
перероблене і доповнене*

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА — БОГДАН

УДК 821.161.2(075.2)
ББК 84(4УКР)я71
П47

Позакласне читання. Збірник художніх творів із щоденником
П47 читача : 3 кл. / упорядники: Н.О. Будна, З.Л. Головка. — 4-те вид.,
перероб. і доп. — Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. —
184 с.

ISBN 966-966-10-3911-6

У збірник увійшли художні твори українських письменників, що розповідають про минуле і сьогодення нашої країни, її природу, про те, як живуть, навчаються, відпочивають діти. Запропоновані твори допоможуть вчителю підібрати матеріал до уроків позакласного читання.

На останніх сторінках книжки подані норми техніки читання та щоденник читача, які допоможуть вести облік навичок читання.

УДК 821.161.2(075.2)
ББК 84(4УКР)я71

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

І. У золото вбралася земля

ОСІНЬ

Щебетали птахи в лісі
На крилатому горісі.
А як сонечко схололо,
Птахи всі за видноколом
Позникали.

В лісі звірі танцювали —
Аж травичку потоптали.
А як змерзли вуха й ноги,
Звірі в нори і барлоги
Повтікали.

Поселився вітер в лісі
Серед ночі на горісі, —
І на всіх деревах віти
Почали тоді тремтіти,
Бідолахи.

Вранці клени посмутніли,
А надвечір пожовтіли, —
І злетіло в небо листя
Понад лісом золотистим,
Ніби птахи.

Петро Осадчук

Вишиває осінь по канві зеленій
Золоті квітки.
Квіти оживають, і з дерев спадають
Жовті нагідки.
Яблука і груші падають на землю,
Боки, спина б'ють.
Люди їх збирають, у мішки ховають,
Кури їх клюють.
Жито і пшеницю вже почастивали
Ціпом по токах.
І для добрих шлунків винувате зерно
Мелеться в млинах.
Бавляться дітками, бавляться квітками,
Моляться батьки.
Вишиває осінь по канві зеленій
Золоті квітки.

Олександр Олесь

ДАРУНКИ ЛІСУ

Осінній ліс приваблює не лише красою, а й своїми дарунками. Чого тут тільки не знайдеш восени! Справжня комора природи.

Під ніжними променями сонечка блищить чорна бузина, розчервонілися соковиті плоди барбарису, калини, шипшини...

**«Чому в жирафи
довга шия?»**

*Наталка Лісниченко,
Чернігівська обл*

**ВЕРБЛЮДОПАРД
— НАЙВИЩА
ТВАРИНА**

«Верблюдопардом» у давнину називали жирафу, вважаючи, що вона — помісь верблюда з леопардом. Це — найвища тварина в світі. Її висота може сягати майже 6 метрів. І ноги має відповідні: їх висота іноді перевищує людський зріст. А що вже казати про двометрову шию! Учені й досі не можуть пояснити, чому в жирафи така довга шия. Французький зоолог Жан Батіст Ламарк припускає, що колись шия в цієї тварини не була довгою. Але, живучи в савані, де сонце часто випалює траву, вона тягнулася вгору — до соковитих листків на дереві. Шия витягувалася, витягувалася — і ось маємо нині таку незвичайну й красиву африканську мешканку землі.

**«Навіщо кенгуру
сумка?»**

*Ольга Власенко,
Дніпропетровська обл.*

**ХТО, ХТО
В СУМЦІ ЖИВЕ?**

Сумку на животі мають сумчасті тварини. У ній вони доношують ще 6-8 місяців своїх малят. Нині сумчасті мешкають переважно в Австралії та на островах, що знаходяться неподалік, у Південній та Північній Америці. Учені вважають, що раніше сумчасті водилися і в Європі, проте це було дуже давно. Є сумчасті борсуки, куниці, вовки, миші, та ми найчастіше бачимо в зоопарках і по телевізору кенгуру. Найбільші з-поміж них — рудий і сірий кенгуру (заввишки до двох метрів). Маля ж у сірого кенгуру народжується крихітним — всього 25 міліметрів завдовжки. Воно відразу зручно вмощується в маминій сумці і звідти при звичається до навколишнього світу.

Створіння наближалися. Мене охопив жах. Раптом зовсім близько коло мене вони стали і, покрутивши антенами, попрямували вбік, до озера. Коли вони зникли в чагарнику, я ще довго сидів, боячись ворухнутися. Тоді набрався відваги і прокрався до їхньої машини. У тарілці щось тихо, одноманітно бімкало. Зайшовши крізь отвір, я опинився в круглій кімнаті. Понад стінами були панелі з гудзиками, важелями, віконцями.

В однім кінці кімнати була панель з екранами. Я притиснув гудзик і жахнувся. На екрані з'явилися сині істоти. Я злякався і, не гаючи часу, вибіг і заховався в куцах. І якраз вчасно, бо з протилежного боку галявини вже виринули сині істоти, прямуючи до тарілки. Вони зайшли й зразу за ними зачинився отвір. Тарілка загула, спалахнула, помалу піднялася над гаєм і зникла в небі.

Я ще довго сидів схвильований. Потім побіг назад до куреня і розбудив тата, щоб йому про все розказати. Та він не повірив і сказав, що це мені приснилося. Може, хоч ви повірите?

Юрко Ткач

НОРМИ ТЕХНІКИ ЧИТАННЯ

Вимоги до навички читання:

— свідомо, правильно, виразно читати вголос у темпі 65-75 слів за хвилину (наприкінці 3 класу);

— свідомо читати мовчки в темпі 90-110 слів за хвилину;

— знати свій темп читання вголос і мовчки та вміти його визначати.

Види читання	Семестр	Класи		
		2-й	3-й	4-й
		слів за хв	слів за хв	слів за хв
1. Вголос	I	35–45	65–70	80–85
	II	50–60	75–80	90–95
2. Мовчки	I	—	85–110	100–130
	II		95–110	130–150 і більше

ЩОДЕННИК ЧИТАЧА

№ з/п	Назва твору	Кільк. слів у тексті	Час читання тексту	Швидкість читання сл. за хв	Примітка
1.	Пригода з Незнайком	378			
2.	Дарунки лісу	218			
3.	Сідаймо снідати!	348			
4.	Черемшина	380			
5.	Джерельце	189			
6.	Чарівні люстро, килим і яблуко	341			
7.	Пролісок	283			
8.	Як зустрічають Новий рік	241			
9.	Телефон — це «звук здалеку»	305			
10.	Буквар	287			
11.	Ведмедикова хатка	239			
12.	Біла шубка	984			
13.	Сім господинь	232			
14.	Чарівне відеречко	304			
15.	Виростимо сад	391			
16.	Будиночок у лісі	596			
17.	Малюк Пінгвін	300			
18.	Де найкраще місце на світі?	510			
19.	Лебедина казка	214			

ЗМІСТ

1. У золото вбралася земля	3
2. Бібліотечний урок.	14
3. Книги — морська глибина	22
4. До джерел народної мудрості	28
5. Літературні казки	38
6. У світі цікавого.	57
7. Зима. Колядування. Щедрування. Віншування.	71
8. Сторінками дитячих журналів.	82
9. На шлях я вийшла ранньою весною (за творчістю Лесі Українки)	103
10. Даруй щастя, даруй долю для рідного краю (за творами Марійки Підгірянки).	106
11. За творчістю Наталі Забіли	112
12. За творчістю Михайла Стельмаха	125
13. Тарас Шевченко жити буде, поки на землі житимуть люди.	131
14. Хочеш бути щасливим, не будь лінивим	143
15. Зі скарбниці казкарів світу	150
16. Візьму перо і спробую.	161
17. Сторінками улюблених книг	171

Навчальне видання

ПОЗАКЛАСНЕ ЧИТАННЯ
Збірник художніх творів
із щоденником читача
3 клас

Видання четверте, перероблене і доповнене

Упорядники:

Будна Наталя Олександрівна
Головка Зоя Лук'янівна

Головний редактор *Богдан Будний*
Редактор *Мигаль Марія*
Обкладинка *Володимира Басалиги*
Комп'ютерна верстка *Тетяни Золоєдової*

Підписано до друку 20.05.2014. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Таймс. Умовн. друк. арк. 10,7. Умовн. фарбо-відб. 10,7.

Видавництво «Навчальна книга – Богдан»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4221 від 07.12.2011 р.

Навчальна книга – Богдан, просп. С. Бандери, 34а, м. Тернопіль, 46002
Навчальна книга – Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008
тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48
office@bohdan-books.com
www.bohdan-books.com